

NUORTEN PARLAMENTTI

15.5.1998

**EDUSKUNTA
HELSINKI**

NUORTEN PARLAMENTTI

15.5.1998

**EDUSKUNTA
HELSINKI**

ISBN 951-53-1806-8

OY EDITA AB, HELSINKI 1998

Nuorten parlamentin pöytäkirja 15.5.1998	1 - 13
Eduskunnan kirjelmä hallitukselle	14
Nuorten parlamentin valmisteluista	15
Kuvasatoa	16 - 20

NUORTEN PARLAMENTTI PERJANTAINA 15. TOUKOKUUTA 1998

kello 12 – 13

Päiväjärjestys

Suullisia kysymyksiä valtioneuvoston jäsenille:

Valtiovarainministeri Niinistö
Ulkoasiainministeri Halonen
Opetusministeri Heinonen
Sisäasiainministeri Enestam
Työministeri Jaakonsaari
Kauppa- ja teollisuusministeri Kalliomäki
Hallintoministeri Backman
Ministeri Huttu-Juntunen
Ympäristöministeri Haavisto
Oikeusministeri Järventaus

Parlamenttikerhot tekivät valtioneuvoston jäsenille yhteensä yli kaksisataa kysymystä. Monet niistä käsittelivät samoja aihepiirejä, ja koska kyselytunnin aikana ehditään käsitellä vain noin kaksikymmentä kysymystä, on kysymysten määrää jo tässä vaiheessa jouduttu rajoittamaan. Puhemies tulee kyselytunnin aikana valitsemaan esitettävät kysymykset.

Tupakoinnin vähentämisestä

Jani Kotiranta, Vehkalahden yläaste, Vehkalahti

Maaseudun elinvoimaisuudesta

Marja-Helena Ojanperä, Tornion Suensaaren yläaste, Tornio

Pakolaishistoriasta

Anna Jern, Borgaregatan skola, Vaasa

Nuorten tekemien rikosten rangaistavuudesta
Kalle Leppikorpi, Rauman lyseon yläaste, Rauma

Koululaisten internet-käyttöoikeudesta
Väinö Jääskinen, Helsingin Suomalainen yhteiskoulu, Helsinki

Nuorten alkoholinkäytöstä

Kalle Kolunen, Linikkalan yläaste, Forssa

Lapsilisäikärajan nostamisesta

Mari Partanen, Kätön koulu, Kajaani

Nuorten kesätyöpaikoista

Anna Tonteri, Humppilan yläaste, Humppila

Jätteiden lajittelusta

Matti Puomio, Kivenlahden koulu, Espoo

Nuorten vaikutusmahdollisuuksista

Elina Katajamäki, Lievestuoreen yläaste, Laukaa
Oskari Kosonen, Loimaan yläaste, Loimaan kaupunki

Bensiiniverosta

Lotta Honkaharju, Kälviän-Ullavan yläaste, Kälviä

Äidinkielen opetuksesta

Tiina Räsänen, Vuorilammen yläaste, Kuopio

Suurten ikäluokkien eläkkeiden maksamisesta

Marko Kujala, Torangin yläaste, Kuusamo

Yrittäjyyskasvatuksesta kouluissa

Ellinoora Aro, Puistolan yläaste, Helsinki

Ajokortti-ikärajan alentamisesta

Jenny Airaksinen, Myllymäen koulu, Vantaa

Vuosi 2000 ja tietokoneet

Katri Niinimäki, S:t Olofsskolan, Turku

Ihmisoikeuskysymykset ja kauppapolitiikka
Jenny Kovalaine, Joensuun normaalikoulun yläaste, Joensuu

Uudesta lääninajaosta

Maria Vaissi, Haapamäen yhteiskoulu, Keuruu

Kouluopetuksen edellytyksistä

Sanna Raukko, Eurajoen yläaste, Eurajoki

Maataloustuottajien toimeentuloedellytyksistä

Teemu Sainio, Kalvolan yläaste, Kalvola

Sukupuolten välisistä palkkaeroista

Tiina Korvela, Toholammin yläaste, Toholampi

Koululiikunnan lisäämisestä

Heli Kortetmäki, Kankaanpään yläaste, Kankaanpää

Rasismien vähentämisestä Suomessa

Emmi Kangas, Harjunrinteen yläaste, Riihimäki

Ydinvoiman rakentamisesta

Elina Silvennoinen, Myllyharjun yläaste, Loviisa

Ensiapukursseista peruskouluissa

Mathilda Jungell, Rädman's skola, Pietarsaari

Seksuaalikasvatuksesta

Juha Kyyrö, Apollon Yhteiskoulu, Helsinki

Koulukiusaamisesta

Suvi Salo, Karan koulu, Riihimäki

Suomen EMU-jäsenyydestäTatu Tuomela, Ähtärin yläaste, Ähtäri
Mikko Ylä-Mononen, Lahden lyseo, Lahti**Opintotukijärjestelmästä**

Mika Eräluoto, Suvelan koulu, Espoo

Kansanedustajien lukumäärästä

Hanna Peltonen, Orimattilan yläaste, Orimattila

Yliopistojen lukukausimaksuista

Jussi Liimatainen, Hätilän yläaste, Hämeenlinna

Kuntaliitoksista

Tero Haapanen, Opintien koulu, Loimaan kunta

Nuorisovaltuustoista

Vesa Uotila, Karakallion koulu, Espoo

Päijänteiden vesistön puhtaudesta

Sonja Saarikko, Padasjoen yläaste, Padasjoki

Joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen edistämistä

Aapo Ahola, Havukosken koulu, Vantaa

Maatilojen kannattavuudesta

Johanna Peurala, Lavian yläaste, Suomelan koulu, Lavia

Nuorten vaikutusmahdollisuuksista politiikassa

Minna Temonen, Kaukajärven yläaste, Tampere

Maanpuolustuksesta

Noora Santavuori, Salpausselän yläaste, Lahti

Nuorten parlamentin täysistunnon avasi eduskunnan puhemies **Riitta Uosukainen** lausuen

Nuorten parlamentin täysistunto alkaa. Kevään aikana on peruskoulun yläasteilla ympäri Suomea toiminut 83 parlamenttikerhoa. Toivotan teidät näiden kerhojen edustajina lämpimästi tervetulleiksi tähän Nuorten parlamentin täysistuntoon.

Eduskunnan puolesta lähetän myös parhaat kiitokset oppilaille ja opettajille luokka- ja kotikatsomoihin. Olette olleet kaikki tyynni tärkeällä asialla ja tehneet erinomaista työtä.

Parlamenttikerhot ovat esittäneet yhteensä yli kaksisataa kysymystä ministerien vastattavaksi. Käytettävissä oleva aika mahdollistaa vain muutamien asioiden esille nostamisen. Kysymyksiä valittaessa on ennen muuta päädytty niihin asiaryhmiin, jotka ovat esiintyneet useissa kysymyksissä.

Tässä täysistunnossa esitetään kysymyksiä valtioneuvoston jäsenten vastattavaksi. Eduskunnan puhemiesneuvosto on käsitellyt tämän täysistunnon menettelytapoja ja ehdottaa, että Nuorten parlamentin täysistunnossa noudatetaan eduskunnan täysistunnon ja suullisen kyselytunnin tavanomaisia menettelyjä hiukan mukaellen.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Nimenhuuto

Nimenhuudossa todetaan kaikki Nuorten parlamentin jäsenet läsnä oleviksi.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

Suullisia kysymyksiä valtioneuvoston jäsenille

Puhemies Riitta Uosukainen: Ilmoitan, että kukin puheenvuoro saa kestää enintään yhden minuutin. Samalla ilmoitan, että myönnän kuhunkin kysymykseen pääsääntöisesti vain yhden valtioneuvoston jäsenen

puheenvuoron. Mikäli jokin aihe osoittautuu erityisen mielenkiintoiseksi, myönnän lisäksi kysymyksiä harkintani mukaan. Kysymyksen ja vastauksen mukaan esitän joitakin asioita myös Nuorten parlamentin äänestettäväksi.

Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen jollekulle paikalla olevalle valtioneuvoston jäsenelle, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Koululiikunnan lisäämisestä

Heli K o r t e t m ä k i, Kankaanpään yläaste, Kankaanpää: Arvoisa puhemies! Tutkimusten mukaan suomalaisilla nuorilla on huono kunto ja liikunnallinen pohja on liian kapea.

Eikö koululiikunnan määrää lisäämällä voisi tehdä asialle jotain?

Opetusministeri Olli-Pekka H e i n o n e n : Arvoisa puhemies! Edustajan esille nostama kysymys on äärimmäisen tärkeä ja ajan-kohtainen, kun vastikään on ilmestynyt tutkimustuloksia todellakin nuorten kunnosta. Opetushallinnossa olemme hakeneet keinoja, joilla koulussa tapahtuvaa liikuntaa voitaisiin lisätä myös muilla tavoilla kuin pelkästään liikuntatunneilla eli keinoja, joilla välitunteja ja myös muita aikoja koulun toiminnassa ja kerhotoimintaa liikunnan edistämiseksi voidaan parantaa. Sitä kautta tulemme toimimaan siihen suuntaan kuin kysyjä toivoikin.

Puhemies Riitta U o s u k a i n e n : Kysymys on loppuun käsitelty.

Vuosi 2000 ja tietokoneet

Katri N i i n i m ä k i, S:t Olofsskolan, Åbo: Värderade talman, arvoisa puhemies! Eftersom många av dagens datorprogram inte kommer att klara av sekelskiftet genom att årtalen endast anges med två siffror, så frågar jag?

Vad tänker regeringen göra för att förhindra att kaos uppstår?

Arvoisa puhemies, värderade talman! Monet tietokoneohjelmat eivät selviä vuosituhannen vaihtumisesta, koska vuosiluku ilmoitetaan vain kahdella viimeisellä numerolla. Kysynkin:

Mitä hallitus aikoo tehdä estääkseen kaaoksen?

Ministeri Jouni B a c k m a n : Arvoisa puhemies! Hallituksen puolesta ensin voin ilmoittaa, ettei ole tulossa mitään kaaosta. Hallitus on omalta osaltaan käsitellyt asiaa jo kaksi kuukautta sitten iltakoulussa, jolloin hallitus sai selvityksen niin julkisen kuin yksityisen

sektorin valmiudesta kohdata vuoden 2000 tietokoneongelmat.

Olen tänään allekirjoittanut kirjeen, jossa pyydetään eri tahoja asettamaan edustaja työryhmään, joka tulee julkisen ja yksityisen sektorin osalta seuraamaan vuoden 2000 tietokonekysymystä. Tämän vuoksi hallitus pystyy seuraamaan julkisen sektorin valmiuksia. Mutta haluan korostaa, että yksityisellä sektorilla kukin organisaatio, yritys tai yksityinen kansalainen vastaa asiasta omalta osaltaan. Hallitus seuraa asian etenemistä.

Puhemies Riitta U o s u k a i n e n : Kysymys on loppuun käsitelty.

Jätteiden lajittelusta

Matti P u o m i o, Kivenlahden koulu, Espoo: Arvoisa puhemies! Kun Suomen asumiskeskittymien väkiluku kasvaa, samalla jätteet lisääntyvät. Varsinkin keväisin heräämme huomaamaan ongelman koirien jätöksinä.

Voisiko valtio ottaa vaikuttajan roolin ja velvoittaa kuntia tehokkaampaan jätteiden lajitteluun ja korjaukseen lainsäädännön avulla? Mitä hallitus aikoo tehdä asian korjaamiseksi?

Ympäristöministeri Pekka H a a v i s t o : Arvoisa puhemies! Edustaja Puomiolle voin todeta, että ensinnäkin sekä alueellisesti että valtakunnallisesti on tehty jätteidenhuollon kehittämissuunnitelmia, joiden tavoitteena on nimenomaan se, että kierrätetyn aineksen osuus kasvaa. Tänä päivänähan kotitalouksista saadaan talteen pääosin paperi, hyvin pitkälle lasi ja tämän tyyppiset ainekset, mutta biojätteiden keräily on vasta 120 kunnassa lähtenyt liikkeelle. Tätä pyritään tehostamaan.

Suomessa kuitenkin joidenkin jätelajien osalta on jo hyvin pitkälle järjestynyt kierrätys. Esimerkiksi paperin kierrätys on kai tehokkainta maailmassa tällä hetkellä. Pakkausjätteiden osalta on asetettu myös erillinen tavoite, niin että vuoteen 2001 mennessä kaikkiaan pakkausjätteestä kiertäisi noin 60 prosenttia. Tänä päivänä siitä tulee vain noin puolet kiertoon. Tässä on asetettu selkeät tavoitteet, ja tulokset vuosi vuodelta paranevat.

Puhemies Riitta U o s u k a i n e n : Kysymys on loppuun käsitelty.

Suurten ikäluokkien eläkkeiden maksamisesta

Marko K u j a l a, Torangin yläaste, Kuusamo: Arvoisa Puhemies! Suuret ikäluokat ovat nyt keski-ikässä. Vielä pari vuosikymmentä ja sitten

- niin, mitä? Silloin me nykyiset 15-vuotiaat olemme työiässä, ja me pelkäämme, että joudumme maksamaan kohtuuttoman suuria veroja.

Millä toimenpiteillä hallitus aikoo turvata suurille ikäluokille eläkkeet ja muun sosiaaliturvan, vai onko pelkomme suurista veroista aiheellinen?

Valtiovarainministeri Sauli Niinistö: Arvoisa puhemies! Meillä on hyvin kattava eläketurvainsäädäntö, joka varjopuolena on se, että se myös maksaa. Tällä hetkellä ollaan tilanteessa, jolloin eläkemaksut ovat tasaisesti olleet nousussa. Sen vuoksi on jouduttu tekemään eläkejärjestelmään tarkistuksia, jotka jossain määrin heikentävät vastaisia eläkkeitä, mutta jo suurilla ikäluokilla. Tällä tavalla on tarkoitus varmistaa se, että eläkejärjestelmä on kattava myös pitkälle tulevaisuuteen.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Ydinvoiman rakentamisesta

Elina Silvennoinen, Myllyharjun yläaste, Loviisa: Arvoisa puhemies! Osoitan kysymykseni kauppa- ja teollisuusministerille: Energian tarve maassamme kasvaa ja lisääntyneeseen tarpeeseen täytyy jotenkin vastata.

Aiotaanko maahamme rakentaa viides ydinvoimala, ja jos aiotaan, mihin ydinjätteet lopputiioitettaisiin?

Kauppa- ja teollisuusministeri Antti Kalliomäki: Puhemies! Meidän on muutettava ratkaisevasti energian tuotantomme perustaa ympäristöystävällisempään suuntaan. Se tarkoittaa lisää uusiutuvia energialähteitä. Se tarkoittaa myös huomattavasti enemmän maakaasua kuin tällä hetkellä ja mahdollisesti ydinvoimaa. Meillä on menossa hallituksen selvitykset. Raportti tulee vuodenvaihteeseen mennessä. Myös yritysten selvitykset ennen kaikkea maakaasusta valmistuvat tuohon mennessä. Uskon, että vuoden kuluttua eduskunnalla ja hallituksella on riittävästi tietoa päättää myös ydinvoiman mahdollisesta lisärakentamisesta.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Ajokortti-ikärajan alentamisesta

Jenny Airaksinen, Myllymäen koulu, Vantaa: Rouva puhemies! Nuoret tutustuvat

autoiluun yhä aikaisemmin. 18 vuoden ikä on kohtuuttoman korkea ajokortin saamiseksi.

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä ajokortin saamiseksi 16-vuotiaana?

Sisäasiainministeri Jan-Erik Enestam: Arvoisa rouva puhemies! Auton ajokortin antamisikä on lähes kaikissa EU-maissa 18 vuotta. Liikenneministeriön työryhmä selvitti eri vaihtoehtoja ja niitten vaikutuksia liikenneturvallisuuteen, jos ikärajaa alennettaisiin. Selvitys päätyi siihen, että ei ole mitään aihetta alentaa ikärajaa. Näin ollen 18 vuotta tulee jatkossakin olemaan ajokortin antamisikä, mutta hallitus seuraa tilannetta. Jos syntyy aihetta linjan korjaukseen, hallitus on siihen valmis.

Puhemies Riitta Uosukainen: Edustaja Airaksisen kysymykseen sisältyi myös ehdotus henkilöauton ajokortin saamisen ikärajan alentamisesta 18 vuodesta 16 vuoteen. Ehdotan, että Nuorten parlamentti äänestäisi ikärajan säilyttämisestä nykyisellään tai sen alentamisesta 16 vuoteen.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Ne, jotka kannattavat ajokortin saamisen ikärajan säilyttämistä nykyisellään eli 18 vuodessa, äänestävät "jaa"; ne, jotka kannattavat ajokortin saamisen ikärajan alentamista 16 vuoteen, äänestävät "ei".

Puhemies Riitta Uosukainen: Äänestyksessä on annettu 128 jaa- ja 70 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa ei ollut ketään. (Ään. 1)

Puhemies Riitta Uosukainen: Nuorten parlamentti kannattaa siis ikärajan säilyttämistä nykyisellään eli 18 ikävuodessa.

Kysymys on loppuun käsitelty.

Bensiiniverosta

Lotta Honkaharju, Kälviän - Ullavan yläaste, Kälviä: Arvoisa puhemies! Kuten tiedätte, bensiinin hinnasta 75 prosenttia on veroa. Eikö se olekin epäoikeudenmukaista ihmisille, jotka asuvat Suomen keski- ja pohjoisosissa, missä välimatkat ovat suuria? Onko koskaan harkittu, miten bensiinimaksuja voitaisiin tasata Suomen suurissa kaupungeissa ja muualla Suomessa asuvien kesken? Eihän Helsingin seudulla asuvilla ole mitään hätää, kun siellä on niin paljon yleisiä kulkuneuvoja

ja välimatkat ovat lyhyitä. Tälläkin tavalla meidän maaseutunuorten mielestä elämää Suomen maaseudulla yhä enenevässä määrin ahdistetaan.

Valtiovarainministeri Sauli Niinistö: Arvoisa puhemies! Suomessa bensiinivero on todella korkea, niin kuin itse asiassa kaikki muutkin veromme. Se johtuu siitä, että me myös kulutamme hyvin paljon. Kun bensiiniveroa viimeksi nostettiin, tutkittiin myös niitä väestöryhmiä, joita korotus erityisesti kosketteli. Oli aika yllättävää havaita, että aivan kärjessä ei ollut niinkään maaseudun väki vaan yrittäjät, jotka selvästi eniten kärsivät korotuksesta, koska ajavat eniten.

Pääkaupunkiseudulla saattaa käydä niin, että huolimatta sinänsä lyhyistä etäisyyksistä, ne saattavat ajallisesti olla kyllä melkoisia, ja odottaminenkin syö bensiiniä.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Pakolaispolitiikasta

Anna Jern, Borgaregatans skola, Vasa: Värderade talman, arvoisa puhemies! Jämfört med andra nordiska länder har Finland en sträng flyktingpolitik. Vad är orsakerna och bakgrunden till denna? Är det så att ett land med så hög levnadsstandard som Finland inte kan visa sig litet mera flyktingvänligt?

Arvoisa puhemies, värderade talman! Suomi harjoittaa tiukkaa pakolaispolitiikkaa muihin Pohjoismaihin verrattuna. Miksi? Onko niin, että korkean elintason maa, kuten Suomi, ei voisi osoittaa enempiä ystävällisyyttä pakolaisia kohtaan?

Sisäasiainministeri Jan-Erik Enestam: Värderade talman! Riksdagsman Jern berör en aktuell fråga. Riksdagen behandlade på onsdagen ett förslag till ny utlänningslag, där man bland annat moderniserar också bestämmelserna som rör Finlands flyktingpolitik. Jag tror att en jämförelse med de övriga nordiska ländernas inställning i dag nog ger det att vi har närmast oss väldigt mycket, och det gäller också jämfört med andra EU-länder. Därför kan man inte i dag säga att Finlands flyktingpolitik skulle vara avsevärt strängare än andra länders.

Däremot så söker det sig tillsvidare färre flyktingar till Finland än till andra länder. Vad det kan bero på är sedan en annan sak.

Arvoisa puhemies! En voi täydellisesti yhtyä siihen vertailuun, että Suomen pakolaispolitiikka olisi muihin Pohjoismaihin, edes välttämättä enää Ruotsiin, nähden kovin

ankaraa. Eduskunnassa on parhaillaan käsittelyssä esitys uudeksi ulkomaalaislaiksi, ja siinä nykyaikaistetaan Suomen pakolaispolitiikkaa.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Nuorten tekemien rikosten rangaistavuudesta

Kalle Leppikorpi, Rauman Lyseon yläaste, Rauma: Arvoisa puhemies! Nyky-yhteiskunta antaa nuorille mahdollisuuden tehdä autovarkauksia, näpistyksiä ja muita vastaavia rikoksia, koska alle 15-vuotias ei ole velvollinen vastaamaan teoistaan.

Onko oikein, että rikollisen ainoa riski on menettää varastettu omaisuus?

Arvoisa oikeusministeri, voiko näille niin alle 15- kuin yli 15-vuotiaille nuorille laatia ankarampia rangaistuksia, jotta alkava rikoskierre saataisiin katkaistua alkuunsa?

Oikeusministeri Jussi Järventaus: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Leppikorpi kiinnittää huomiota toki vakavaan asiaan, olkoonkin että meillä nuorten tekemien varkausrikosten määrä on ilahduttavasti viime vuosina vähentynyt.

Mitä tulee alle 15-vuotiaiden tekemiin tekoihin, meillä vastuikärajaa 15 vuotta noudattaa kansainvälistä käytäntöä. Alle 15-vuotiaisiin sovelletaan sosiaaliviranomaisten lastensuojelutoimenpiteitä. Silloin tarkoituksena on pyrkiä saamaan nuori takaisin kaidalle tielle erilaisin kasvatuksellisin toimenpitein.

Mitä tulee yli 15-vuotiaisiin rikoksentekejiin tai lainvastaisille poluille joutuneisiin, tällä hetkellä on valmisteilla kansallinen rikossentorijuntaohjelma, jonka puitteissa pyritään sikäli kuin mahdollista vaikuttamaan myös siihen, että nuorten rikoksentekeijöiden määrä nyt kysymyksessä esitetyssä suhteessa voisi vähentyä. Korostan, että meillä onneksi varkausrikosten määrä myös nuorten osalta on vähentynyt.

Ministeri Terttu Huttu-Juntunen: Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä lisätä ministeri Järventauksen vastaukseen sen, että on tietysti tavattoman tärkeää, että yhteiskunta osoittaa myös alle 15-vuotiaille selkeästi, mikä on oikein ja mikä väärin.

On myös tärkeää, että me suhtaudumme rikosasioissa yhteiskunnassa hiukan toisella tavalla nuoriin ensikertalaisiin kuin hiukan vanhempiin. Monesti näyttää olevan niin, että silloin kun on ylitetty yhden kerran vankilan kynnys, vaara joutua toisen kerran vankilaan on suuri, kynnys on jo paljon matalampi. Sen

takia täytyy käyttää kaikki muita mahdollisia keinoja kuin vapausrangaistuksia. Meillä on nyt muun muassa yhdyskuntapalvelu kehitetty rangaistusjärjestelmän osaksi.

Tietysti kun puhumme rikollisuudesta, on tavattoman tärkeää myös se, että me koko yhteiskuntapolitiikallamme pyrimme vaikuttamaan nuorten elinolosuhteisiin niin, että nuoret eivät syrjäytyisi, vaan heidän olisi hyvä elää ja olla ja heillä olisi mahdollisuus hyvään koulutukseen jne. Se on tärkeää rikollisuuden ennalta ehkäisemisessä.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Nuorten kesätyöpaikoista

Anna Tontteri, Humppilan yläaste, Humppila: Arvoisa puhemies! Nuorten on vaikea saada kesätyö- ja harjoittelupaikkoja niistä työnantajille aiheutuvien kustannusten vuoksi. Nuorille olisi kuitenkin tärkeää saada kokemusta erilaisista työtehtävistä, jotta vakituisen työpaikan saanti helpottuisi.

Onko mahdollista alentaa kesätyö- ja harjoittelupaikoista työnantajille aiheutuvia palkan sivukuluja?

Työministeri Liisa Jaakonsaari: Arvoisa puhemies! Kesätyöpaikkojen määrä on ilahduttavasti kasvanut. Työministeriön arvion mukaan noin 70 prosenttia kesätyötä hakevista nuorista saa kesätyön, ja jatkuvasti työvoimatoimistot esimerkiksi kampanjoivat sen suhteen, että työpaikkoja ilmoitettaisiin työvoimatoimistoihin. En näe tarpeelliseksi luoda järjestelmää, jossa erityisesti kesätyötä varten työantajamaksuja alennettaisiin. Sen sijaan pidän ilahduttavana esimerkiksi Teollisuuden ja Työnantajien Tonnilla töihin -kampanjaa ja kuntien aktiivisuutta tänä päivänä tarjota kesätyötä.

Jos rouva puhemies sallii, ehkä nuorten parlamentti voisi nyt vedota työnantajiin, jotta tänä kesänä kaivettaisiin mahdollisimman paljon vielä uusia kesätyöpaikkoja esille. Kannattaa käydä työvoimatoimistoissa ja selailla Internet-sivuja. Joka päivä ilmoitetaan uusia työpaikkoja.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Kouluopetuksen edellytyksistä

Sanna Raukko, Eurajoen yläaste, Eurajoki: Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin kysyä opetusministeri Olli-Pekka Heinosen: Onko

hallitus tietoinen niukkenevien resurssien aiheuttamista haitoista normaalissa koulutyössä ja mitä se aikoo tehdä?

Kolmen lukuvuoden aikana olen opiskellut luokassa, jossa on hyvin eritasoisia oppilaita ja jossa osa oppilaista olisi tarvinnut erityisopetusta, osa mukautettua opetusta ja osa tarkkailuluokkaa, mutta kunnan resurssit eivät ole riittäneet. Osa luokkamme oppilaista katsoo tämän haitanneen perusoppimäärän saavuttamista. Esimerkiksi äidinkielen tavoitteissa olemme jääneet jälkeen emmekä ole voineet opiskella kirjallisuutta juuri lainkaan. Toivon, että uusiin koululakeihin saadaan tällaisenkin ongelman ratkaiseva pykälä.

Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Raukko todellakin otti hyvin ajankohtaisen asian esiin, koska koululaeissa, joita eduskunnan sivistysvaliokunnassa parhaillaan käsitellään, nimenomaan määritellään myös se, miten kunnan velvoite taata perusopetus tarkemmin määriteltäisiin. Tuohon lainsäädäntöön sisältyy pykälä, jossa todetaan, että jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta koulun jokaisena työpäivänä. Se tarkoittaa sitä, että todellakin valtakunnallisten tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden sekä myös kunnissa tehtyjen opetussuunnitelmien tavoitteet tulee saavuttaa. Eli siinä mielessä uusi lainsäädäntö tulee edustaja Raukon toivomalla tavalla tilannetta selkeyttämään.

Puhemies Riitta Uosukainen: Parlamenttikerhot ovat esittäneet runsaasti kysymyksiä koulutyöstä ja kouluopetuksen järjestämisestä. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tästä aiheesta lisäkysymyksiä, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

Väinö Jääskinen, Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu, Helsinki: Arvoisa puhemies! Viime syksynä ylempien kouluviranomaisten saama asiaton sähköposti on aiheuttanut yleisen Internet-käyttöoikeuden poistamisen oppilailta. Tilalle on tullut sopimuksenvarainen käyttöoikeus, joka antaa kouluviranomaisille luvan tarkkailla sähköpostiliikennettä. Tämä loukkaa perustuslakiin kirjattua kirjesalaisuutta ja sananvapautta.

Pitäkö opetusministeriö tärkeämpänä oppilaiden valvontaa kuin perustuslain kaikille takaamaa kirjesalaisuutta ja sananvapautta?

Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen: Arvoisa puhemies! Päätös siitä, miten Internet-oikeutta, joka nyt yhä useammassa suomalaisessa koulussa on mahdollinen, käytetään,

tehdään paikallisella tasolla kunnassa tai jopa koulukohtaisesti. Useimmat kunnat Suomessa ovat antaneet hyvin vapaasti oppilaiden käyttöä Internet-mahdollisuuksia. Käyttöä on jouduttu silloin rajoittamaan, jos on tapahtunut dramaattista lisäystä käytössä ja sitä kautta on tullut kovin korkeita lisäkustannuksia tai jos on ilmennyt epäasiallista käyttöä.

Paras tapa löytää ratkaisu on sopia yhteiset pelisäännöt siitä, miten Internetiä käytetään. Uskon, että sitä kautta kyetään varmistamaan sekä kysyjän mainitsema mahdollisuus käyttää Internetiä että kirjosalaisuus.

Tiina Räsänen, Vuorilammen yläaste, Kuopio: Arvoisa puhemies! Peruskoulun yläasteen äidinkielen tunneista on vähennetty yksi vuosiviikkotunti, mikä merkitsee noin 40 tunnin vähennystä. Suomessa ei ole omana oppiaineenaan kotimaista kirjallisuutta. Myös suullisen ilmaisen opiskelu on mahduttava käytössä oleviin tunteihin, joita ei ole paljon. Mitä paremmin ihminen hallitsee äidinkieltä, sitä helpommin hän oppii uutta. Sitä monipuolisempi on myös hänen kykynsä käyttää hyväseen oppimiaan asioita ja vaikuttaa muihin ihmisiin. Luova kirjoittaminen ei suju ilman hyvää äidinkielen taitoa. Kysyn teiltä, herra opetusministeri:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta kaikille oppilaille taattaisiin hyvä äidinkielen taito?

Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen: Arvoisa puhemies! On totta, että kansainvälisesti vertaillen Suomessa äidinkielen tunteja on vähemmän kuin monissa muissa maissa. Toisaalta kansainvälisesti vertaillen opetuksen taso noilla tunneilla näyttää olevan erittäin hyvää luokkaa, koska muun muassa lukutaitovertailussa suomalaiset lapset ovat maailman parhaita lukijoita ja onneksi myös luettun ymmärtäjiä.

Me olemme uuteen koululainsäädäntöön muuttaneet nyt myös oppiaineen nimeä, joka on "Äidinkieli ja kirjallisuus" siitä lähtien, kun uusi lainsäädäntö tulee voimaan. Opetusministeriö ja Opetushallitus ovat useilla kampanjoilla, jotka liittyvät nimenomaan lukutaitoon ja kirjallisuuden harrastukseen, pyrkineet tukemaan sitä äidinkielen opetustyötä, jota kouluissa tehdään.

Ellinoora Aro, Puistolän yläaste, Helsinki: Arvoisa puhemies! Uudet koululait otetaan käyttöön mahdollisesti jo syksyllä 1998. Yrittäjyys on maallemme tärkeää, ja vietämme parhaillaan yrittäjyysvuosikymmentä. Kysynkin: Onko yrittäjyys otettu huomioon uusissa

koululaeissa, ja jos on, miten tämä ilmenee koululakien sanamuodossa?

Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen: Arvoisa puhemies! Koulutusta koskevat tavoitteet määritellään hyvin pitkälti valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Vuonna 94 ensimmäistä kertaa yrittäjyys otettiin terminä ja yrittäjäkasvatus aihekokonaisuutena mukaan peruskoulun opetussuunnitelman perusteisiin.

Varsinaisesti lainsäädäntöesitys, joka on eduskunnassa, ei käsittele opetuksen sisältöalueita. Siinä mielessä se linjaus, joka yrittäjyyden, aloitteellisuuden ja yrittäjäkasvatuksen suhteen koulutuksessa vuonna 94 tehtiin, tulee jatkumaan uuden lainsäädännönkin aikana.

Mathilda Jungell, Rådmans skola, Jakobstad: Värderade talman, arvoisa puhemies! Min fråga är: Varför satsas det inte på obligatorisk undervisning i första hjälpen i grundskolan? I dag får vår skola självständigt bestämma innehållet i sin läroplan, men i många skolor får eleverna tyvärr ingen undervisning i hur de skall bete sig i krissituationer. I alla fall kunde flera liv säkert räddas om man hade kunskap i första hjälpen.

Arvoisa puhemies! Miksi peruskoulussa ei panosteta enemmän pakollisiin ensiapukursseihin? Nykyään jokainen koulu saa itsenäisesti päättää opetussuunnitelmansa sisällöstä. Monissa kouluissa oppilaat eivät valitettavasti saa ollenkaan opetusta kriisitilanteissa käyttäytymisessä. Moni elämä säästyisi, jos kaikilla olisi tarvittavat ja hyvät tiedot ensiavusta.

Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen: Arvoisa puhemies! On totta, että koulut saavat tänä päivänä tehdä itse opetussuunnitelmansa, mutta niiden teko ei ole täysin vapaata, vaan valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet antavat ne puitteet, joiden pohjalta koulut voivat omat opetussuunnitelmansa tehdä. Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa todetaan, että taito toimia hengenpelastus- ja ensiaputilanteissa on yksi niistä tavoitteista, joita liikunnan opetukseen sisältyy. Siinä mielessä kaikissa kouluissa on opetettava näitä taitoja.

Varmasti kehittämisen varaa ensiapu- ja hengenpelastustaidon opettamisessa on. Yksi hyvä keino tehostaa tuota opetusta on myös yhteistyö alan järjestöjen, muun muassa Suomen Punaisen Ristin, kanssa, jolla on vahva asiantuntemus tämän kaltaisessa koulutuksessa.

Simo Hallikainen, Harjunrinteen yläaste, Riihimäki: Arvoisa puhemies! Palaten kysymykseen Internet2istä, joka äsken esitettiin, ehdottaisin, että koulut harkitsisivat ilmaisen Internet-yhteyden antamista oppilaille koteihin. Mielestäni se loisi vahvaa pohjaa Internetin hyötykäyttöön työelämässä. Se tulee varmasti lisääntymään siinä vaiheessa, kun nykyiset peruskoululaiset siirtyvät työelämään.

Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen: Arvoisa puhemies! Tietysti tänä aikana, kun etäopetus on entistä tärkeämpää, tämän kaltaiset ajatukset nousevat esille. Kuitenkin joudun toteamaan julkisen sektorin puolesta sen, että Internetin kustannukset ovat jo tällä hetkellä aika iso rasite koulutyössä. Jos tuo oikeus laajennettaisiin myös kotoa tapahtuvaan Internet-yhteyden käyttöön, kustannukset saattaisivat nousta niin korkeiksi, että vaarantuisi esimerkiksi perusopetuksen antaminen. Siinä mielessä en näe mahdollisuuksia kovin nopealla aikataululla tai myöskään periaatteellista syytä edetä tuohon suuntaan.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Uudesta läänijaosta

Maria Vaisi, Haapamäen yhteiskoulu, Keuruu: Arvoisa puhemies! Viime syksynä Suomessa siirryttiin vanhasta läänijaosta viiteen suurlääniin.

Mitä hyötyä uudesta läänijaosta on ollut?

Ministeri Jouni Backman: Arvoisa puhemies! On ehkä syytä käydä asiaan toisinpäin: Mitään haittaa siitä ei ole ollut. Meillä ovat säilyneet kaikki palvelut entisissä toimipisteissä. Jossain päin Suomea on jopa ihmetelty, miksi mikään ei ole muuttunut. Ainoa, mikä tässä oikeastaan on muuttunut, on se, että olemme jo tähän mennessä säästäneet veronmaksajien varoja 31,5 miljoonaa markkaa käytettäväksi muihin tarkoituksiin, esimerkiksi koulupetukseen. Sen vuoksi tällaisia hallintouudistuksia, joissa pystytään palvelupisteet säilyttämään, pystytään säilyttämään palvelut ja samalla säästämään vielä veronmaksajien rahoja, täytyy jatkossakin tehdä.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Seksuaalikasvatuksesta

Juha Kyyrö, Apollon Yhteiskoulu, Helsinki: Arvoisa puhemies! Tänä keväänä on

jälleen lähetetty 16 vuotta tänä vuonna täyttävälle nuorille seksivalistuskirjanen, jossa kerrotaan muun muassa sukupuolitaudeista.

Miksi valistuskirjanen lähetetään vasta 16-vuotiaille? Media ja muu ympäristö tuovat esiin hyvin paljon seksuaalisuuteen liittyviä asioita jopa lapsille, joten eikö olisi ajankohtaisempaa aloittaa valistus esimerkiksi 13-14-vuotiaille nuorille, jotka yleensä ovat nimenomaan fyysisesti eivätkä henkisesti valmiita sukupuoliseen kanssakäymiseen?

Ministeri Terttu Huttu-Juntunen: Arvoisa puhemies! Seksuaalikasvatuksessa on kaikkein tärkeintä se, että nuoret saavat oikeaa tietoa seksuaalisista taudeista jne. Olemme ministeriössä tässä vaiheessa lähettäneet niin sanotun valistuslehden tai -oppaan kaikille 16 vuotta täyttäneille. Toki ikärajoista meidän on hyvä käydä keskustelua. Jotkut ovat sitä mieltä, että 16 vuottakin on liian matala ikä ja lehti pitäisi lähettää kenties 17-vuotiaille, jopa vasta 18-vuotiaille. Toiset ovat taas sitä mieltä, aivan kuin edustaja kysymyksessään, että opas voitaisiin lähettää nuoremmille. Varmaan josain vaiheessa meidän on katsottava, täytyykö ikärajaa tarkistaa. Itse olisin pikemminkin tarkistamassa sitä alaspäin. Muutenkin oppaan sisältöä voisi kehittää.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Maanpuolustuksesta

Noora Santavuori, Salpausselän yläaste, Lahti: Arvoisa rouva puhemies! Suomi aseistautuu samaan aikaan, kun muut EU-maat vähentävät puolustusmenojaan. Presidentti Ahtisaari totesi alkuvuodesta, että ensimmäistä kertaa historiansa aikana Suomella on hyvät suhteet kaikkiin naapurimaihinsa.

Miksi Suomi aseistautuu?

Valtiovarainministeri Sauli Niinistö: Arvoisa puhemies! Niin kuin kysyjä taisi todetakin, Suomen puolustusmenot ovat sittenkin varsin kohtuullista luokkaa. Verrataanpa niitä mihin tahansa saman tyypilliseen valtioon, niitten suhteellinen osuus niin kokonaismenoista kuin kokonaistuloistakin on varsin kohtuullinen ja putoamaan päin.

Suomen historiassa on monta vaihetta, jolloin on osoittautunut varsin tarpeelliseksi se, että meillä on sekä maanpuolustustahtoa että maanpuolustuskykyä. Historiassa on myös monta sellaista vaihetta, jolloin maanpuolustus ei ole näyttänyt niin akuutilta asialta, mutta siitä huo-

limatta kautta aikojen on pidetty tärkeänä sitä, että osataan myös puolustaa itseä.

Puhemies Riitta U o s u k a i n e n : Kysymys on loppuun käsitelty.

Sukupuolten välisistä palkkaeroista

Tiina K o r v e l a, Toholammin yläaste, Toholampi: Arvoisa puhemies! Suomessa naisilla ja miehillä, joilla on sama koulutus, työkokemus ja tehtävät, on erisuuruiset palkat. Myös koulutuspääoma on aliarvostettu, sillä korkeintaan koulutus ei poista palkkaeroja.

Onko hallitus tietoinen tilanteesta, ja mihin toimenpiteisiin se omalta osaltaan aikoo ryhtyä?

Työministeri Liisa J a a k o n s a a r i : Arvoisa puhemies! Hallitus on tietoinen tilanteesta. Suomessa palkkoista päätetään työntekijöitten ja työnantajien järjestöjen kesken työehtosopimuksissa, ja meillä on käytössä tasa-arvolaki sen varalta jos samasta työstä maksetaan erilaisista palkkaa, mutta käytännössä tämä laki ei toimi.

Olemme käynnistäneet hallituksen toimesta niin sanotun työarviointitutkimuksen, ja esimerkiksi omassa ministeriössäni parastaikaa palkkausjärjestelmiä uudistetaan niin, että arvioidaan töiden vaativuus ja sen mukaan maksetaan palkka.

Ydinkysymys on se, että Suomessa edelleenkin valitettavasti työmarkkinat ovat jakautuneet naisten ja miesten toihin. Tytöt hakeutuvat hoiva- ja hoitoaloille ja pojat teknisille aloille. Osittain tästä johtuvat palkkaerot, joten ehdotankin, että nuoret hakeutuvat, tytöt erityisesti, teknisille aloille ja luonnontieteitä opiskelemaan, harrastavat tietotekniikkaa. Tällä tavalla palkkaeroja saadaan vähitellen kutistettua. Työmarkkinaneuvotteluissa on myös sovittu niin sanotuista naispalkkaeristä, jotka ovat hyvät mutta hidas tie palkkaerojen kaventamiseen.

Ministeri Terttu H u t t u - J u n t u n e n : Arvoisa puhemies! Minusta edustaja otti esille erittäin tärkeän asian, ja tasa-arvoministerinä pidän erittäin suurena ongelmana sitä, että meillä todellakin asiat ovat sillä tavalla työelämässä kehittyneet, että palkka saattaa olla sukupuolen mukaan määräytynyt: Vaikka olisi sama tehtävien vaatimustaso ja sama koulutus, niin jos työntekijä on nainen, palkka on huonompi. Tällaista tilannetta ei voida pitää millään lailla perusteltuna eikä oikeana. Me olemme hallituksessa tästä tietoisia, aivan niin kuin ministeri Jaakonsaari vastasi, ja me pyrim-

me monella tavalla siihen vaikuttamaan, vaikkakin palkoista päätetään työmarkkinapöydissä.

Voimassa olevan tasa-arvolain mukaan kolmenkymmenen työntekijän työpaikoilla ja sitä suuremmilla pitäisi tehdä niin sanottu tasa-arvosuunnitelma. Tasa-arvosuunnitelman tekeminen, se prosessi, mikä siihen liittyy, antaa tavallaan erään työkalun puuttua myös palkkauksellisiin epäkohtiin. Tiedän, että monissa yrityksissä on tätä kautta päästy keskustelemaan palkoista ja voitu parantaa naisten heikompaa palkkauksellista asemaa.

Puhemies Riitta U o s u k a i n e n : Kysymys on loppuun käsitelty.

Ihmisoikeuskysymykset ja kauppapolitiikka

Jenny K o v a l a i n e, Joensuun normaali-koulun yläaste, Joensuu: Arvoisa puhemies! Perinteisesti Suomi on pyrkinyt pysyttämään kaikenlaisten ulkopoliittisten ristiriitojen ulkopuolella. Nykyään yksi polttava ongelma on Kiinan ja Tiibetin keskinäiset suhteet. Ihmisoikeudet, kuten mielipiteen- ja uskonnonvapaus, eivät ole toteutuneet Tiibetissä. Arvioiden mukaan yli miljoona tiibetiläistä on menettänyt henkensä Kiinan sortotoimien seurauksena. Vangitsemiset, kidutukset ja vuosituhansia vanhan kulttuurin tuhoaminen ovat tiibetiläisten arkipäivää.

Onko hallitus valmis ottamaan poliittista vastuuta Suomen harjoittaessa kauppaa Kiinan kanssa Tiibetin tilanteesta huolimatta?

Ulkoasiainministeri Tarja H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Suomen hallituksen mielestä samat periaatteet ovat voimassa Suomen kaikissa kansainvälisissä suhteissa sekä perinteisessä diplomatiassa, kansainvälisessä kaupassa että myös kehitysyhteistyössä.

Kysyjän tekemään yksityiskohtaisempaan kysymykseen, Kiinan ja Tiibetin suhteisiin, haluan, arvoisa puhemies, vastata seuraavaa: Suomella on niin sanotusti yhden Kiinan politiikka. Me kunnioitamme Kiinan kansainvälisesti sovittuja rajoja, mutta me myös edellytämme, että Kiina noudattaa samoja ihmisoikeusperiaatteita kuin muutkin Yhdistyneiden kansakuntien jäsenet. Näin ollen kysymyksiä Tiibetin kansallisesta kulttuurista ja muista ihmisoikeuksista käsitellään tämän valossa. Suomi on yhtenä Euroopan unionin jäsenistä käynnistänyt YK:n lisäksi myös kahdenvälisen keskustelun Kiinan kanssa näiden tavoitteiden toteuttamiseksi.

Pyrimme omalta osaltamme myös siihen, että kaupassa kunnioitetaan ihmisoikeusperi-

aatteita. Nämä asiat ovat sekä Suomen että Euroopan unionin ja näiden kautta esiin otettuina Wto:n eli Maailman kauppajärjestön esityslistalla.

Haluun painottaa, arvoisa puhemies, sitä, että kysymys Kiinasta on erittäin tärkeä, koska Kiina on suuri valtio, mutta toisaalta näitä samoja periaatteita tulee kaikkien kansainvälisen yhteisön jäsenten noudattaa.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Maaseudun elinvoimaisuudesta

Marja-Helena Ojanperä, Tornion Suen-saaren yläaste, Tornio: Arvoisa puhemies! Lapista lähtee väkeä yhä enemmän Etelä-Suomeen. Päättäjät ovat kohdelleet Lappia kovemmalla kädellä kuin vuosikymmeniin esimerkiksi yhteisöverouudistuksessa. Jos tahti jatkuu samana, Lapissa säilyy vain pari kilpailukykyistä keskusta, eikä se ole enää koskaan entisensä.

Mitä hallitus aikoo asian korjaamiseksi?

Ministeri Jouni Backman: Arvoisa puhemies! Lappi on joutunut valtionosuus-uudistuksessa ja joutuu tulevassa yhteisöverouudistuksessa kokemaan menetyksiä.

Noissa menetyksissä yhteisöverouudistuksen osalta voidaan todeta, että se koskettaa kahta välivuotta. Sen jälkeen samainen valtionosuusjärjestelmä tasaa menetykset, koska Lapin kunnista suurin osa on niin sanotun tasausjärjestelmän piirissä, jolla valtio lainsäädännön kautta turvaa sen, että kunnat saavat vähintään 90 prosenttia valtakunnallisesta keskimääräisestä verotulosta asukasta kohti.

Vastaavia tasausjärjestelmiä sisältyy valtionosuusjärjestelmään. Nimenomaan näiden kautta pidetään yllä tasavertaiset edellytykset eri puolilla Suomea palvelujen suhteen. Näiden tasausjärjestelmien kautta Lapissa on käytettävissä asukasta kohti enemmän voimavaroja kuin muualla Suomessa.

Aluepoliittisissa toimenpiteissä Lappi on korkeimmissa tukivyöhykkeissä niin kansallisten kuin Euroopan unionin tukien osalta. Jatkossa myös kaudella 2000-2006 Lappi tulee olemaan niin sanotussa ykköstukialueessa EU-tukien osalta. Näillä voimavaroilla uuden aluepolitiikan mukaisesti alue itse omin toimenpitein ja omilla tavoitteillaan, ohjelmatyöllä, suuntaa toimenpiteitä. Tässä toivon nyt alueilta omaa aloitteellisuutta. Vanha aika, jolloin Helsingin herrat päättivät, mitä Lapissa tapahtuu, on ohi. Nyt Lapin ihmisten pitää itse päättää, mikä on alueelle hyväksi.

Työministeri Liisa Jaakonsaari: Arvoisa puhemies! Myös Lappi on pystynyt erittäin hyvin hyödyntämään erilaisia Euroopan unionin rakennerahastoja. Kun olen itse vierailut monta kertaa viime aikoina Lapissa, niin kyllä olisin eri mieltä kuin kysyjä siitä, että Lapissa menisi erityisen huonosti. Meri-Lapissa on kukoistavaa teollisuutta; matkailuelinkeino vetää tällä hetkellä enemmän kuin aikoihin.

Asian tietyllä tavalla kärjistäminen saattaa omalta osaltaan vaikuttaa negatiivisesti Lapissa: Kun siellä kärjistetyksi tänä päivänä monta kertaa sanotaan, että menee huonosti, ihmiset itsekin alkavat uskoa, että menee huonosti. Tällä tavalla siitä tulee itseään toteuttava ennuste. Mielestäni Lapilla on monessa suhteessa hyvät mahdollisuudet esimerkiksi matkailuelinkeinon kautta työllistää. Työllisyys on myös Lapissa paranemassa, aivan kuten koko maassa tällä hetkellä.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Kansanedustajien lukumäärästä

Hanna Peltonen, Orimattilan yläaste, Orimattila: Rouva puhemies! Kansanedustajien lukumäärän supistaminen toisi säästöjä ja tehostaisi eduskunnan työskentelyä. Voitaissiinko Suomessa kansanedustajien lukumäärää pienentää?

Valtiovarainministeri Sauli Niinistö: Arvoisa puhemies! Suomessa kansanedustajien määrä osapuilleen vastaa eurooppalaista keskiarvoa. Meillä ehkä, jos ajatellaan, montako kansanedustajaa on kansalaista kohti, luku on hivenen keskitason yläpuolella. Niin kuin tämänkin parlamentin kysymyksistä on ilmenyt, useasti alueelliset kysymykset kiinnostavat ihmisiä ja koskettavat luonnollisesti siellä asuvia. Meidän järjestelmällämme, jolla siis valitaan ehkä hivenen useampia kansanedustajia kuin Euroopassa keskimäärin, on haluttu turvata alueellista edustavuutta, jotta kaikkien ääni kuuluisi. Näin ollen ei ole vireillä hankkeita, että kansanedustajien lukumäärää alennettaisiin.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Päijänteen vesistön puhtaudesta

Sonja Saarikko, Padasjoen yläaste, Padasjoki: Arvoisa puhemies! Päijänteen vesi on nykyisellään niin puhdasta, että me Padasjoella puhumme juotavan hyvästä Päijän-

teestä. Päijänteen vettä tulee tunnelia pitkin myös helsinkiläisten juotavaksi.

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä Päijänteen vesistön puhtauden säilyttämiseksi?

Ympäristöministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! On totta, että Päijänteellä, niin kuin muuallakin Suomen sisävesissä, veden laatu on 80–90-luvuilla parantunut sitä myötä, että pistekuormitus teollisuudesta ja asutuskeskuksista on saatu kuriin. Tänä päivänä yhä suuremman osan muodostaakin haja-kuormitus ja myös maa- ja metsätaloudesta tuleva kuormitus.

Hallitus hyväksyi talvella vesiensuojelun tavoiteohjelman vuoteen 2005, joka tarkoittaa sitä, että vielä nykykuormituksen kokonaisuudesta leikataan puolet pois. Uskon, että myös Päijänteellä veden laatu tulee edelleen tämän päätöksen myötä parantumaan ja tullaan sellaiseen tilanteeseen, jossa Suomessakin päästään eroon hyvin kiusallisista sinileväkukinnoista, jotka esimerkiksi viime kesänä olivat eri puolilla maata todellinen riesa.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Tupakoinnin vähentämisestä

Jani Kotiranta, Vehkalahden yläaste, Vehkalahti: Arvoisa puhemies! Tupakkalakia ollaan taas tiukentamassa muun muassa ravintoloiden savuttomuuden lisäämiseksi. Jokin aika sitten tupakkatuotteiden hallussapidon alaikärajaa nostettiin 16:sta 18 ikävuoteen. Meillä Suomessa nuorten tupakointi on eräiden tutkimusten mukaan lisääntynyt. Alaikäiset tutkivat melko vaivatta pystyvän hankkimaan savukkeita. Edellä mainitussa laissa tuntuu olevan valvonta-aukkoja.

Miten hallitus ja eduskunta voisivat toimia nuorten terveyden edistämiseksi ja erityisesti tupakoinnin vähentämiseksi?

Ministeri Terttu Huttu-Juntunen: Arvoisa puhemies! Tämä oli erittäin hyvä ja ajankohtainen kysymys.

Haluun aluksi todeta, että tupakka on viimeaikaisten tutkimusten mukaan todettu niin suureksi myrkyksi, että jos sille nyt anottaisiin myyntilupaa, niin kuin yleensä uusille tuotteille joudutaan anomaan, sille ei sitä todennäköisesti myönnettäisi lainkaan.

Voidaan sanoa, että meillä Suomessa on tällä hetkellä maailman tiukin tupakkalaki. Euroopassa katsotaan paljon mallia Suomesta. Olemme Euroopan unionissa päässeet yksimielisyyteen tupakkamainontakieltoa koskevasta

direktiivistä. Suomessa on likipitään kaikissa sisätiloissa tupakointi kielletty, kun saadaan vielä ravintoloiden tupakointikielto voimaan. Suomessa tupakoidaan vähemmän kuin muualla Euroopassa, jos koko väestöä ajatellaan, mutta valitettavasti, aivan kuten kysyjä sanoi, nuorten tupakointi ei näytä viimeaikaisten tutkimusten valossa vähentyvän.

Emme tietenkään yksinään kielloilla ja rajoituksilla pärjää. Vaikkakin kiellot ja rajoitukset ovat selvästi muokanneet kansalaisten asenteita ja ihmiset pitävät tupakointia kielteisenä asiana, ja niin on ollut tarkoituskin, tarvitsemme edelleenkin tiedotusta, terveystietoa ja myös valvontaa, mutta yksistään kieltojen valvonnallaan emme pärjää.

Arvoisa puhemies! Ihan lopuksi toteaisin vielä sen tosiasian, että tarvitsemme varmasti tässäkin, vähän niin kuin kysymyksessä liittyen alle 15-vuotiaiden rikoksiin, kokonaisvaltaista yhteiskuntapolitiittista otetta, jolla pyrimme parantamaan nuorten elinoloja. Vaikuttaa siltä, että syrjäytyneet nuoret, joilla ei mene kovin hyvin, herkemmin tupakoivat kuin sellaiset nuoret, joilla menee hyvin ja jotka menestyvät.

Tupakka on siinäkin mielessä aika keskeinen asia, että tutkimustiedon valossa vaikuttaa myös siltä, että niiden, jotka aloittavat tupakoinnin, kynnys siirtyä kovempiin aineisiin, kuten huumeisiin, laskee.

Puhemies Riitta Uosukainen: Ministeri Huttu-Juntunen, minuutti on kulunut! Kysymys on loppuun käsitelty.

Maataloustuottajien toimeentuloedellytyksistä

Teemu Sainio, Kalvolan yläaste, Kalvola: Arvoisa puhemies! Kannattaako minun jatkaa vanhempieni ammatissa, vai onko Suomen maatalous tarkoitus lakkauttaa tarpeettomana, mikä on aivan selvästi pääteltävissä maan johdon toimista? Tuotteiden hinnat on jo nyt laskettu alle tuotantokustannusten. Mikä on maataloustuottajien kohtalo, kun heiltä on jo riistetty toimintaedellytykset, ja mikä on elintarvikkeiden huoltovarmuus mahdollisessa kriisitilanteessa, kun maamme ei ole elintarvikeomavarainen?

Kauppa- ja teollisuusministeri Antti Kalliomäki: Puhemies! Maatalous on Suomelle tärkeä elinkeino nyt ja tulevaisuudessa. Se on myös tunnustettu kaikkien EU:n jäsenmaitten taholta. Me sijaitsemme niin pohjoisessa, että meillä todella on, niin kuin kysyjä kertoi, huomattavat lähtökohdat kuin, voi sanoa, kaikilla muilla EU:n jäsenmailla. Siksi tarvitsemme

maatalouden tukia. Niitähän tulee sekä EU:sta että kansallisena tukena.

Mutta uskon, että entistä enemmän tarvitsemme muita toimia, kuten tukielinkeinoja, maa- ja metsätalouteen. Metsä ja puu ovat sellaisia lähteitä, joilla yrittämistä voidaan vahvistaa. Hallituksella on ollut muun muassa Puun vuosi -kampanja menossa, ja se tuottaa jo nyt aika hyviä tuloksia.

Myös pienyrittäminen maataloilla oheiselinkeinona luo suuria mahdollisuuksia: viljelyn puolella luomuviljely, matkailu-yrittäminen, käsityöyrittäminen. Nämä kaikki ovat hallituksen toimenpidelistalla.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Koulukiusaamisesta

Suvi Salo, Karan koulu, Riihimäki: Arvoisa puhemies! On puhuttu paljon koulukiusaamisesta ja myös aikuisten maailman työpaikkakiusaamisesta.

Mitä hallitus aikoo tehdä, että ympärillemme oleva yhteiskunta ei opettaisi meitä jakamaan toisiamme voittajiin ja häviäjiin, vaan sen sijaan me kaikkialla kasvaisimme arvostamaan jokaista ihmistä?

Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen: Arvoisa puhemies! Kysymys toisten kunnioittamisesta on tietysti peruskysymys silloin, kun mietitään ratkaisuja koulukiusaamiseen. Hallitus ja opetushallinto ovat valmistelleet sen kaltaisia toimia, joilla pyritään parantamaan koulujen ja opetuksen edellytyksiä tukea lasten ja nuorten terveen itsetunnon kasvamista. Hankkeen, josta on puhuttu niin sanottuna Minä-projektina, keskeisenä tarkoituksena on nimenomaan selvittää se, miten erilaisilla keinoilla voisimme terveen itsetunnon pohjalta kunnioittaa toinen toisiamme. Muun muassa tapakasvatuksen korostaminen, jota opetushallinnon toimesta olemme vahvasti pitäneet esillä, on yksi osa tähän kokonaisuuteen vaikuttamisessa.

Puhemies Riitta Uosukainen: Kysymys on loppuun käsitelty.

Nuorten vaikutusmahdollisuuksista

Elina Katajamaa, Lievestuoreen yläaste, Laukaa: Arvoisa puhemies! Nuorison, joka ei ole vielä saavuttanut äänioikeuteen vaadittavaa ikää, on varsin vaikea saada ääntään kuuluville valtiollisen päätöksenteon tasolle saakka ja muutenkin. Tämä saattaa lisätä hou-

kutusta muuhun kuin parlamentaariseen vaikuttamiseen, kuten on nähty esimerkiksi eläintensuojelun kohdalla.

Jos äänioikeuden ikäraja ei voida laskea, miten nuorten pitäisi vaikuttaa hallituksen mielestä päätöksentekoon?

Valtiovarainministeri Sauli Niinistö: Arvoisa puhemies! Äänioikeusikärajaa ei todellakaan ole tarkoitus edelleen enää laskea, joten osallistuminen vaaleihin tulee olemaan tuon ikärajakynnyksen takana.

Luulen, että tämäkin tilaisuus on hyvä esimerkki siitä, miten nuoret voivat vaikuttaa. Kysymykset, joita olette esittäneet, ovat kaikki pureutuneet hyvin tärkeisiin asioihin. Yhteiskunnassa on monia tapoja vaikuttaa myös lailliseen yhteiskuntajärjestyksen puitteissa. Itse asiassa koko laillinen yhteiskuntajärjestys on luotu suojaamaan sitä, että ihmiset voivat sen piirissä vapaasti toimia ja myös vaikuttaa. Tämä koskee myös nuoria.

Oikeusministeri Jussi Järvenmäki: Rouva puhemies! Nuorten äänioikeudessa on tapahtunut sen verran kehitystä kysyjän tarkoittamaan suuntaan, että jo sinä vuonna, kun nuori täyttää 18 vuotta, hänellä on äänioikeus eikä vasta sen jälkeen, kun hän on 18 täyttänyt. Tämä muutos tässä yhteydessä tulkoon mainituksi.

Työministeri Liisa Jaakonsaari: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti: Varmasti tehokkain tapa vaikuttaa on asettua ehdokkaaksi kunnallisvaaleissa, eduskuntavaaleissa, vallata puolueet ja sitä kautta tulla oikeasti istumaan näille jakarandajakkarolle.

Mutta kyllä suomalaisessa kansalaisyhteiskunnassa on mielipiteen ilmaisun myötä runsaasti vaikutusmahdollisuuksia, ja olen huomannut, että nuoret käyttävät niitä. Esimerkiksi nykyinen nuorisokulttuuri on yhteiskunnallisesti aktiivista ja sen sanoma monta kertaa itse asiassa poliitikkojen sanomisia osuvampaa. Siinä suhteessa vaikuttamisen skaala on varmasti rikas ja moninainen.

Oskari Kosonen, Loimaan yläaste, Loimaan kaupunki: Arvoisa puhemies! Nuorison vähäinen tai lähes olematon kiinnostus politiikkaan on sekä poliitikkojen että tiedotusvälineiden jatkuvasti suosima huolenaihe. Toisaalta tämä Nuorten parlamentti -projekti kuitenkin selvästi osoittaa, että ainakin osa nuorista tuntee aitoa mielenkiintoa yhteiskunnallisia asioita ja niiden hoitamista kohtaan. Kysyisinkin nyt opetusministeri Olli-Pekka Heinosenla:

Miten opetusministeriö aikoo jatkossa huolehtia nuorten poliittisesta aktiivisuudesta tai parantaa sitä? Aikooko opetusministeriö esimerkiksi tehdä Nuorten parlamentti -projektista jatkuvan perinteen tai jopa esimerkiksi laajentaa sitä lukiolaistasolle. Olisiko mahdollista, että nyt täällä kokoontuva Nuorten parlamentti äänestäisi projektin jatkamisesta?

Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen: Arvoisa puhemies! Tietysti nyt koolla oleva Nuorten parlamentti on useiden eri tahojen yhteistyön tulos, ja tietysti eduskunnalla on keskeinen rooli siinä, voidaanko tämän kaltaisia parlamentti-istuntoja pitää jatkossa.

Opetusministeriön on tarkoitus muilla keinoin luoda ja kehittää niitä muotoja, joilla nuorten kasvamista osallistumiseen ja päätöksentekoon vaikuttamiseen voidaan tukea. Me olemme yhteistyössä historian ja yhteiskuntaopin opettajien kanssa tekemässä sen kaltaista kokonaissuunnitelmaa, jolla voitaisiin tällaisia osallistumisen muotoja tukea eikä pelkästään kotimaisia vaan myös sen kaltaisia, jotka ulottuvat kansainväliseen vaikuttamiseen.

Puhemies Riitta Uosukainen: Edustaja Kososen kysymykseen sisältyi kysymys siitä, aikooko opetusministeriö tehdä tästä Nuorten parlamentti -projektista jatkuvan perinteen, ja siitä oli tehty myös äänestys ehdotus.

Tehtyä kysymystä hieman mukaellen ehdotan Nuorten parlamentin äänestettäväksi, tulisiko koulun opetusohjelmia ja kerhotoimintaa kehittämällä lisätä demokratian periaatteita ja eduskunnan toimintaa koskevaa opetusta.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Ne, joiden mielestä nykytilanne on riittävä, äänestävät "jaa"; ne, joiden mielestä tarkoitettua opetusta tulisi lisätä, äänestävät "ei".

Puhemies Riitta Uosukainen: Äänestyksessä on annettu 34 jaa- ja 156 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 4. (Ään. 2)

Puhemies Riitta Uosukainen: Nuorten parlamentti on tässä äänestyksessä katsonut, että demokratiaa ja eduskuntaa koskevaa opetusta tulisi lisätä.

Kysymys on loppuun käsitelty.

Puhemies Riitta Uosukainen: Nuorten parlamentti päättäneen, että tämän täysistunnon pöytäkirja lähetetään valtioneuvostolle tiedoksi ja mahdollisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Hyväksytään.

Puhemies Riitta Uosukainen: Pyydän arvoisia Nuorten parlamentin edustajia ja kutsuvieraita saapumaan tämän jälkeen Valtiosaliin Nuorten parlamentin juhlavastaanotolle.

Nuorten parlamentin täysistunto lopetetaan kello 13.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

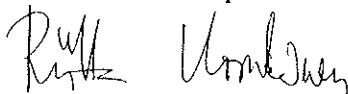
Seppo Tiitinen

Eduskunnan kirjelmä Nuorten parlamentin istunnon pöytä-
kirjan johdosta

Eduskunta lähettää ohessa 15 päivänä touko-
kuuta 1998 pidetyn Nuorten parlamentin pöytäkirjan hallitukselle tiedoksi ja asian-
mukaisia toimenpiteitä varten

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 1998

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri

Nuorten parlamentti 15.5.1998

Ranskan kansalliskokouksen puhemies teki kesällä 1997 aloitteen EU-maiden parlamenttien puhemiehille lasten tai nuorten parlamenttien koolle- kutsumisesta Euroopan unionin jäsenmaissa samana päivänä toukokuussa 1998. Puhemies Riitta Uosukainen piti asiaa tärkeänä ja vastasi myöntävästi aloitteeseen.

Puhemiesneuvosto asetti Nuorten parlamentti - työryhmän, johon kutsuttiin jäseniä eduskunnan kansliasta, opetusministeriöstä, Opetushallituksesta, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:sta, Suomen Kuntaliitosta, valtioneuvoston kansliasta ja Kerhokeskus - koulutyön tuki ry:stä. Projektin käytännön toteuttamisesta vastasivat Kerhokeskus - koulutyön tuki ry ja eduskunnan kanslia. Joulukuussa 1997 yläasteen kouluille lähetettiin tiedote projektista sekä ilmoittautumislomake.

Kevätlukukauden alussa 1998 perustettiin yläasteille ympäri Suomea 83 parlamenttikerhoa. Koulujen parlamenttikerhot käsitelivät kevään aikana demokratian pelisääntöjä, kansanedustajan työtä sekä eduskunnan toimintaa Kerhokeskuksen tuottaman materiaalin avulla.

Kaikkiaan 68 koulua/kerhoa lähetti edustajansa perjantaina 15.5.1998 klo

12.00-13.00 pidettyyn Nuorten parlamentin täysistuntoon. Jokaisesta koulusta/kerhosta valittiin eduskuntaan 2 - 5 oppilasta. Nuorten parlamentin täysistunto toteutettiin puhemiehen johtamana suullisena kyselytuntina eduskunnan vakiintuneita työmuotoja noudattaen

Jokainen parlamenttikerho valmisti suulliselle kyselytunnille kolme kysymystä ministerien vastattavaksi. Ehdotetut kysymykset olivat sekä muodoltaan että sisällöltään erinomaisia. Päiväjärjestystä laadittaessa lähtökohtana oli ajankohtaisten ja nuorille tärkeiden kysymysten mukaan ottaminen. Samasta kerhosta valittiin enintään yksi kysymys. Päiväjärjestyksen ulkopuolelle jäi paljon hyviä kysymyksiä.

Suullisella kyselytunnilla ehdittiin esittää yhteensä 29 kysymystä 10 paikalla olleen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi. Tämän eduskuntapäivän aikana nuoret osoittivat, että he ovat kiinnostuneita yhteisten asioiden hoitamisesta kun heille annetaan siihen tilaisuus.

Lämpimät kiitokset kaikille projektissa mukana olleille oppilaille ja opettajille.

Teidän ansiostanne Nuorten parlamentti projekti onnistui erinomaisesti.

Nuorten parlamentti -työryhmä

